

Martin McDonagh

Az inishmaani kripli

fordította: Varró Dániel

részlet

***Helen** és **Mamus** kimennek. **Bartley** meredten nézi **Billy** körvonalait a vásznon, most vette csak észre. **Eileen** még mindig háttal áll a vászonnak, sír. **Kate** félrehúzza a lepedőt, ott áll **Billy,** él és virul*

Helen *kintről, ordítva* Jössz már, a kurva szádat?
Bartley Megyek, egy perc.
Billy Nem akartam zavarni, míg a filmnek vége nem lett.

***Eileen** megfordul, meglátja, döbbenten áll. **Kate** elejti a kövét, és átöleli **Billy**t*

Bartley Szia, Csámpás Billy.
Billy Szia, Bartley.
Bartley Visszajöttél Amerikából?
Billy Vissza.
Bartley Aha. *Szünet* Hoztál nekem sárga haminyamit?
Billy Nem hoztam, Bartley.
Bartley Jaj, Billy, pedig rohadtul megígérted ám.
Billy Fripli-fraplit bírtam szerezni csak.

***Billy** odadob **Bartley**nak egy zacskó cukorkát*

Bartley Tyű, apám, a fripli-frapli az éppannyira jó lesz. Köszönöm, Csámpás Billy.
Kate Nem vagy meghalva egyáltalába, igaz, Billy?
Billy Nem vagyok meghalva, Kate néni.
Kate Hát, az jó.
Bartley Hogyan esett meg ez akkor meg, Billy? Temagad írtad azt a levelet az orvos nevébe, és kizárólag azért csak, hogy Bobby-babát

megpuhítsad a csónakja végett, és közbe az egész idő alatt fényes egészségi állapotnak örvendeztél?

Billy Igen, Bartley.

Bartley Rohadtul ravaszdi vagy te csámpás gyerek létedre, Billy. Csak nem a „Biggles Borneóba megy"-ből kölcsönözted az ötletet? Mikor azzal eteti Biggles az ágyúgolyót, hogy bárányhimlője van, mire föl aztán az ágyúgolyó egyáltalába nem meri bekapni Bigglest?

Billy Nem, egyedül fundáltam ki az ötletet, Bartley.

Bartley Hát, rohadt nagy pedig a hasonlóság, Billy.

Billy Hát, egyedül fundáltam ki pedig az ötletet, Bartley.

Bartley Hát, akkor meg még ravaszdibb vagy, mint képzeltem akkor, Billy. Hülyére vetted az összes tökfejet itten Inishmaan szigetén, abba a hitbe volt mindenki egytől egyig, hogy kipurcantál, akár a huzat, de nem voltam én se kivétel. Le a kalappal teelőtted.

Eileen Nem egytől egyig volt mindenki abba a hitbe. Volt aki abba a hitbe volt csak, hogy elinaltál, mivelhogy látni se bírtad azokat, akik tégedet fölneveltek.

Billy Egy perc nem sok, de ez annyi időre se volt igaz, Eileen nénikém, és mi más okom lett volna hazatérni, mint hogy tinélkületek létezni nem bírtam tovább? Nem egy hónapja se volt, hogy a próbafölvételen általestem, és közölték a jenkik énvelem, hogy föl vagyok a szerepre véve? De ki kellett ábrándítsam őket, mondván, hogy nincsen az a pénz, amiért elvállaljam, mivelhogy megértettem végre valahára, hogy az én helyem a világba nem Holivúdba van. Itten van az én helyem Inishmaan szigetén azok között, akik szeretnek engem, és akiket visszaszeretek én.

Kate *megcsókolja*

Bartley Csak nem olyan rossz hely Írország, hogy a kriplik kikosarazzák Holivúdot, hogy jöhessenek ide Írországba.

Billy Hogy kitálaljam az igazságot, Bartley, nem is volt ám olyan éktelenül nagy tett kosarat adni Holivúdnak, a szir-szar szövegeket tekintve, amiket olvastattak énvelem. „Nem-e fülembe hallik a szellemleányok jajgatása, ha mégoly messze is vetett engemet a sors keze a kopár szigettől, mely otthonom?"

Bartley *nevet*

Billy „Ír hazafi vagyok én, teringettét! Kinek szíve, lelke meg nem tört egy emberöltőnyi szolgaság alatt. De elő is kapom mindjárt a

furkósbotomat, ne félj!" Ennyi kalap szarságot! És aztán még azt a szaros „Ír honfi dalát" is el kelletett nekik énekeljem.

Kate Mondhatom, pompás kis filmszínész vált volna ebből a kölökből, nem így van, Elieen?

Bartley Vicces egy szöveg volt ez, Csámpás Billy. Adjad elő még egyszer.

Kate Haza megyek, és kiszellőztetek a szobádba, Billy.

Bartley Hékás, a követ itt tetszett felejteni, csókolom. Nem tetszik akarni csevegni egyet a hazaúton?

Kate Jaj, hát a követ itten hagyom. Visszajött már az én Billy gyerekem, ha beszélgetni támadna kedvem, nem így van, Billy?

Billy De így van, nénikém.

Kate *kimegy*

Billy Jaj, csak nem kezdte a cirkuszt megint a kövekkel?

Bartley De-de. Éjt nappallá téve a kövével diskurál, és röhög mindenki rajta, én se vagyok kivétel.

Billy Nem helyes mások nyomorúságát kiröhögni, Bartley.

Bartley *összavarodva* Miért?

Billy Nem tudom, hogy miért. De nem helyes, annyit mondhatok.

Bartley De hát ez rohadtul röhejes ám.

Billy Még annak ellenére se.

Bartley Hát, én más véleményen vagyok erről, de hoztál énnekem fripli-fraplit, úgyhogy nem nyitok vitát mostan. Majd később elmeséled még, milyen pompás hely Amerika, Billy?

Billy Majd elmesélem, Bartley.

Bartley Aztán messzilátókat láttál-e, míg odaát voltál?

Billy Nem.

Bartley *csalódottan* Ó. És Mary nénikémet a messzecsúszecbéli Bostonba? Őt láttad-e? Ilyen vicces barna haj van a fején.

Billy Nem láttam őt se, Bartley.

Bartley Ó. *Szünet* Hát, örülök, hogy nem vagy meghalva mégse, Csámpás Billy.

Bartley *elmegy*

Billy *szünet* Mást se akar hallani Bartley, csak hogy Amerika milyen pompás egy hely.

Eileen Talán nem az?

Billy Egy csöppet se különbözik Írországtól. Teli van az is dagadt, szakállas nőkkel.

Eileen *feláll, odamegy* ***Billy****hez, és kupán vágja*

Billy Au! Mire föl volt ez meg?

Eileen Verjed a fejedből ki a dagadt, szakállas nőket! Belegebedtél volna, hogy írjál egy levelet onnét amennyi időre távol voltál? Nem gebedtél volna bele, de te csak se szó, se beszéd! Kámforrá váltál nekünk se szó, se beszéd.

Billy Jaj, nénikém, éktelenül el voltam foglalva.

Eileen Persze. Ahhoz el voltál foglalva, hogy a nénikéidnek, akik betegre aggódták a fejüket érted, egy levelet megírjál, de fripli-fraplit vásárolni egy szaros kölyöknek, csak hogy fönnhéjázhassál a magas lovadon, ahhoz aztán nem voltál elfoglalva.

Billy Jaj már, fripli-fraplit vásárolni az egy percbe telik csak. Igazságos ez az összevetés?

Eileen Ne gyere a kacifántos szavaiddal itt nekem, mikor tudod jól, hogy a fejeden vaj van!

Billy Nincsen abba, hogy „összevetés" semmi kacifántos aztán.

Eileen Á, szóval „miszter Jenki, nem parancsol neki senki", erről van a szó itt.

Billy És éktelenül komplikáltnak találtam az amerikai postaszolgálatot.

Eileen Jössz a kifogásaiddal. Ne is számítsál rá, hogy ripsz-ropsz megbocsájtást tanúsítok én is, miként az a másik. Az is csak azért tanúsította a megbocsájtást, mert félig-meddig meggárgyult temiattad. Engem ilyen hamar nem fűzöl te be.

Billy Jaj, nénikém, ne légy már ilyen.

Eileen *kimegy* De ilyen leszek. De ilyen leszek.

Hosszú szünet, ***Billy*** *lehajtja a fejét.* ***Eileen*** *bedugja a fejét*

Eileen És föltételezem, még krumplinudlit is igényel az úr az uzsonnához!

Billy Mitagadás, nénikém.

Eileen Brrrr!

Megint eltűnik. Szünet. ***Billy*** *a lepedő-vásznat nézi, visszahajtja úgy, ahogy eredetileg volt, és sokáig nézi még, közben gondolataiba merülve simogatja.* ***Bobby*** *lép be balról,* ***Billy*** *egy pillanat múlva észreveszi*

Billy Bobby-baba. Mondhatom, tartozok teneked egy magyarázkodással.

Bobby Nincsen a magyarázkodásra szükség, Billy.

Billy De én mégis akarok, Bobby. Egyáltalába nem gondoltam, tudod, hogy elérkezik a nap, mikor magyarázkodással kell szolgáljak.

Azt reméltem, fölszívódhatok örökre Amerikába. És föl is szívódok, ha igényt támasztanak énrám. Ha igényt támasztanak énrám a filmezéshez. De énrám igényt nem támasztottak. Egy Fort Lauderdale-ből való, szőke alakot szerződtettek a helyemre le. Egyáltalába nem volt az kripli, de a jenki azt mondta: „Inkább egy épkézláb alak, aki eljátssza azt, hogy kripli, mint egy kripli, aki el nem bír játszani szart se." Csak ő nyersebben fogalmazta ennél. *Szünet* Beletanultam egész emberesen a filmszínészetbe pedig énszerintem. Gyakoroltam órákon át a szállodába bent. Aztán az egész semmiért volt. *Szünet* De hát belevágtam legalább. Muszáj voltam belevágni. Ki kelletett erről a helyről szabaduljak, Bobby-baba, akármi áron, miként a mamámnak meg a papámnak, ki kelletett őnekik is szabadulniuk innét. *Szünet* Belefojtom a vízbe magamat, eljátszadoztam gyakorta a gondolattal, míg itten voltam, csak hogy... csak hogy a végére pontot tegyek a kiröhögésnek, a kigúnyolásnak, ami folyik rajtam, pontot a végére ennek az életnek: elcsoszogni az orvoshoz, visszacsoszogni az orvostól, nyálazni egyazon szir-szar könyveket végig újra meg újra, meg más efféléket kifundálni, hogy megint egy nap el legyen ütve. Megint egy napnyi kigúnyólódás, meg a fejbúbom paskolása, ha valami elmeroggyant gyerek volnék. A falunak az árvája. A falunak a kriplije, annyi vagyok én. Hanem akad itt szép számmal kripli, hozzám hasonló, csak éppenséggel nem a külsejükről rí a kripliség le. *Szünet* De a tény és való, hogy nem tartozol te közéjük, Bobby-baba, sose is tartoztál. Teneked arany szíved van. Evégett volt föltehetőleg olyan pofonegyszerű fölültetni téged a tüdőbajos levéllel, de evégett is sajnálkoztam mégúgy miatta, hogy föl kellett ültesselek téged, és evégett sajnálkozok miatta most is. Főképpen, hogy egy és ugyanazon dologgal ültettelek föl, ami a feleségedet elvitte. Csak arra gondoltam, a célt ez jobban szolgálja. De az egészet egybevetve, mégis azt gondoltam én, vagyishát azt reméltem, hogy ha választanod lehetne, hogy föl legyél-e ültetve egy darab időre, vagy a halál torkába legyek én valóban, legalábbis ha már elpárolgott a mérged, azt választanád, hogy föl legyél mindig ültetve inkább. Tévedtem ebbe, Bobby-baba? Tévedtem ebbe?

Billy *lassan odasétál* ***Billyhez,*** *megáll előtte, és egy hosszú, ólom piszkavasat csúsztat ki az ingujjából a kezébe*

Bobby Egen.

A darabot a Centrál Színház mutatta be újra, ***Varró Dániel*** *érzékeny, izgalmas, néha meghökkentő, de a jellemeket árnyaltan kifejező fordításában, Puskás Dávid rendezésében, pazar szereposztásban.*

Fotó: Horváth Judit – Centrál Színház